

NSV LIIDU KÕRGEMA JA KESK-ERIHARIDUSE
MINISTEERIUM
ÜHISKONNATEADUSTE ÕPETAMISE VALITSUS

POLIITILISE ÕKONOOMIA KURSUSE PROGRAMM

kõrgematele õppeasutustele

(150 tundi)

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1960

A-23520 II

NSV LIIDU KÕRGEMA JA KESK-ERIHARIDUSE
MINISTEERIUM
ÜHISKONNATEADUSTE ÕPETAMISE VALITSUS

POLIITILISE ÕKONOOMIA KURSUSE PROGRAMM

kõrgematele õppeasutustele

(150 tundi)

5

50118

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1960

Originaali tiitel:

Программа курса политической экономии
для высших учебных заведений
Издательство социально-экономической литературы
Москва 1960

Programmi on koostanud Uhiskonnateaduste Õpetamise Valitsuse poliitilise ökonomia õpetamise osakond koos NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi komisjoniga

2

Tartu Riikliku Ülikooli

Raamatukogu

51102

1. t e e m a. Poliitilise ökonoomia aine

1. Materiaalsete hüvede tootmine on inimühiskonna elu alus. Ühiskondlik tootmine ja selle kaks külge. Tootlikud jõud ja tootmissuhted. Tootmisviis. Tootlike jõudude ja tootmissuhete vastastikune toime. Tootmisviiside revolutsiooniline asendamine. Tootmissuhete viis põhitüüpi. Majanduslik baas ja pealisehitus. Ühiskondlik-majanduslik formatsioon.

2. Ühiskonna arenemise majandusseadused ja nende objektiivne iseloom. Majandusseaduste erinevus loodusseadustest. Üldised ja spetsiifilised majandusseadused. Põhiline majandusseadus ja teised majandusseadused. Majandusseaduste tunnetamise ja ühiskonna huvides kasutamise võimalikkus. Subjektiiv-idealisticke vaadete ja majandusseaduste fetišeerimise kriitika.

3. Poliitilise ökonoomia aine marksistlik-leninlik definitsioon. Poliitiline ökonoomia on ajalooline teadus. Poliitilise ökonoomia meetod. Poliitiline ökonoomia ja teised majandusteadused. Poliitilise ökonoomia aine marksismivastaste definitsioonide kriitika.

4. Poliitilise ökonoomia klassi-iseloom, parteiline iseloom. K. Marxi ja F. Engelsi poolt teostatud revolutsiooniline pööre poliitilises ökonoomias. Marksistliku poliitilise ökonoomia arendamine V. I. Lenini poolt. Marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia edasiarendamine Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja teiste maade kommunistlike parteide otsustes ning V. I. Lenini õpilaste töödes. Marksistlik-leninliku poliitilise ökonoomia tähtsus proletariaadi klassivõitlusele ja kommunistliku ühiskonna ülesehitamisele.

2. t e e m a. Kapitalismieelsed tootmisviisid

1. Ürgkogukondlik tootmisviis. Töö osa inimühiskonna tekkimises. Ürgaegse ühiskonna tootlikud jõud.

Ürgaegse ühiskonna tootmissuhted. Ühine töö ja tootmisvahendite ühine omandus ürgkogukonna raamides.

Klasside ja ekspluateerimise puudumine. Võrdsustav jaotamine. Ürgkogukondliku korra põhiline majandusseadus. Ühiskonna sugukondlik kord.

Esimene suur ühiskondlik tööjaotus. Lisaprodukti ja vahetuse tekkimine. Eraomanduse tekkimine. Ürgkogukondliku korra lagunemine ja hukkumine. Üleminek ürgkogukondlikult tootmisviisilt orjanduslikule tootmisviisile kui selle seaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule.

2. Orjanduslik tootmisviis. Orjandusliku ühiskonna tootlikud jõud. Teine suur ühiskondlik tööjaotus. Kaubatootmise ja vahetuse arenemine. Linna eraldumine külast. Kolmas suur ühiskondlik tööjaotus.

Orjandusliku ühiskonna tootmissuhted. Orjapidajate omandiõigus tootmisvahenditele ja orjadele on orjandusliku ühiskonna tootmissuhete alus. Vastandlikkuse tekkimine linna ja maa vahel, vaimse ja füüsilise töö vahel. Orjandusliku korra põhiline majandusseadus. Orjandusliku ühiskonna peamised klassid. Orjanduslik riik.

Orjandusliku korra lagunemine ja hukkumine. Üleminek orjanduslikult tootmisviisilt feodaalsele tootmisviisile kui selle seaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule.

3. Feodaalne tootmisviis. Feodaalühiskonna tootlikud jõud.

Feodaalühiskonna tootmissuhted. Feodaalne maaomandus ja talupoegade isiklik sõltuvus feodaalidest on feodaalühiskonna tootmissuhete alus. V. I. Lenin pärisorjusliku majandussüsteemi olemusest. Feodaalne maarent ja selle vormid. Feodalismi põhiline majandusseadus. Feodaalühiskonna klassid ja seisused.

Kapitalistlike tootmissuhete kujunemine feodalismi rüpes.

Feodaalkorra lagunemine ja hukkumine. Üleminek feodaalselt tootmisviisilt kapitalistlikule tootmisviisile kui selle seaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule.

KAPITALISTLIK TOOTMISVIIS

A. MONOPOLISMIEELNE KAPITALISM

3. teema. Kaubatootmine. Kapitalistliku tootmisviisi tekkimine

1. Kaubatootmine on kapitalismi tekkimise lähtepunkt ja kapitalismi üldjoon. Kaubatootmise iseloomustus. Kapitalistlik tootmine on kaubatootmise kõrgeim vorm. Lihtsa kaubatootmise ja kapitalistliku kaubatootmise ühetüübilisus ning erinevus.

2. Kaup ja selle omadused. Kauba tarbimisväärtus ja väärtus. Kaubas kehastunud töö kahesugune iseloom. Konkreetne töö ja abstraktne töö. Vastuolu eratöö ja ühiskondliku töö vahel. Kauba väärtuse suurus. Individuaalne tööaeg ja ühiskondlikult vajalik tööaeg. Tööviljakus, töö intensiivsus ja kauba väärtus. Lihtne töö ja komplitseeritud töö. Väärtus ja vahetusväärtus. Väärtusvormide arenemine.

3. Väärtusseadus on kaubatootmise majandusseadus. Väärtusseaduse osa kapitalistliku tootmise tekkimises ja arenemises. Kaubafetišism.

4. Raha tekkimine ja olemus. Raha kui ühiskondliku töö kehastus. Raha on üldine ekvivalent. Raha kui ekspluateerimisvahend antagonistlikus klassiühiskonnas.

Raha funktsioonid. Raha kui väärtusmõõt. Hind. Hindade mastaap. Raha kui ringlemisvahend. Münt. Raha kui akumulatsioonivahend või aarde kogumise vahend. Raha kui maksevahend. Ringlemiseks vajalik raha hulk. Maailmaraha. Kuld ja paberraha. Inflatsioon. Kodanlike rahateooriate kriitika.

5. Kapitali esialgne akumulatsioon. Talupoegadelt vägivaldne maade äravõtmine. Proletariaadi tekkimine. Kapitalistliku töödistsipliini loomine. Rikkuse kuhjumine.

4. teema. Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandusseadus

1. Tootmisvahendite kapitalistlik omandus on kapitalismi tootmissuhete alus. Raha muundumine kapitaliks. Kapitali üldvalem ja selle vastuolud. Tööjõud kui kaup.

Tööjõu kui kauba väärtus ja tarbimisväärtus. Tööjõu kui kauba väärtus ja töölise tööga loodav väärtus.

2. Lisaväärtuse tootmine on kapitalismi põhiline majandusseadus. Kapitalistliku tootmise kaheksugune iseloom: tööprotsess ja väärtuskasvu protsess. Vajalik tööaeg ja lisatööaeg. Vajalik töö ja lisatöö. Lisaväärtus. Kapital kui ühiskondlik tootmissuhe. Kapitali kodanlike definitsioonide kriitika. Püsiv- ja muutuvkapital. Lisaväärtuse norm ja mass. Lisaväärtuse norm kui ekspluateerimisastme väljendus. Lisaväärtuse norm kapitalistlikes maades käesoleval etapil. Kapitalistliku ekspluateerimise iseärasused orjandusliku ja feodaalse ekspluateerimisega võrreldes.

3. Lisaväärtuse suurendamise kaks viisi. Absoluutne lisaväärtus. Tööpäev ja selle piirid. Töölisklassi võitlus tööpäeva lühendamise eest. Töö intensiivistamine kapitalismi tingimustes.

Relatiivne lisaväärtus. Ekstra-lisaväärtus.

4. Tööviljakuse tõstmise kolm ajaloolist staadiumi kapitalismi tingimustes ja relatiivse lisaväärtuse tootmine. Kapitalistlik lihtne kooperatsioon ja selle majanduslikud eelised. Kapitalismi manufaktuuri periood. Manufaktuuri mõju töölisklassi olukorrale. Manufaktuuri ajalooline osa. Tööstuslik pööre. Kapitalismi masinaline periood. Kapitalistlik industrialiseerimismeetod. Proletariaadi kui klassi kujunemine. Kapitalistlik vabrik. Masinate kasutuselevõtmise piirid kapitalismi tingimustes. Masinalise tootmise mõju töölisklassi olukorrale. Vastandlikkuse süvenemine vaimse ja füüsilise töö vahel. Töö ja tootmise kapitalistlik ühiskonnastamine. Kapitalismi põhiline vastuolu.

5. Kapitalistliku ühiskonna klassistruktuur. Proletariaadi ja kodanluse vaheline klassivõitlus ja selle teravne mine kapitalismi arenemisega. Kodanliku riigi osa töörahva hulka de ekspluateerimise tugevdamises. Marksismi-vastaste teooriate paljastamine, millele järgi olevat võimalik hävitada ekspluateerimine kapitalistliku tootmisviisi säilimisel.

Õpetus lisaväärtusest on Marxi majandusteooria nurgakivi.

5. t e e m a. Palk

1. Palga olemus. Palk kapitalismi tingimustes kui tööjõu väärtuse ja hinna muundunud vorm. Palga põhivõr-

mid. Higi väljapressimise palgasüsteemid. Naturaalpalk ja rahapalk.

2. Nominaalpalk ja reaalpalk. Reaalpalga langemise tendents kapitalismi arenemisega. Ebavõrdsus meeste, naiste ja laste palgas. Rassiline diskrimineerimine palga alal. Töölisaristokraatia privilegeeritud seisund. Palga natsionaalsed erinevused ja nende põhjused.

3. Töölisklassi võitlus palga tõstmise eest.

Kodanlike ja reformistlike palgateooriate kriitika. ?

6. teema. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine

1. Tootmine ja taastootmine. Kapitalistlik lihtne ja laiendatud taastootmine. Materiaalsete hüvede ja kapitalistlike tootmissuhete taastootmine.

2. Kapitali akumulatsioon. Kapitalistliku akumulatsiooni olemus. Lisaväärtus on kapitalistliku akumulatsiooni allikas. Tegurid, mis avaldavad mõju kapitali akumulatsiooni suurusele. Kapitali orgaaniline struktuur. Kapitali kontsentreerumine ja tsentraliseerumine.

3. Kapitalistliku akumulatsiooni protsess ja tööstusliku reserv-tööarmee kujunemine. Relatiivse ülerahvastuse kolm põhivormi. Kapitalistlik rahvastusseadus. Malthuse ja tänapäeva maltuslaste reaktsiooniliste «teooriate» kriitika.

4. Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus. Proletariaadi relatiivne ja absoluutne vaesumine. Tänapäeva kodanlik-apologeetiliste, reformistlike ja revisionistlike teooriate kriitika proletariaadi vaesumise küsimuses.

5. Kapitalismi põhilise vastuolu teravnemine. Kapitalistliku akumulatsiooni ajalooline tendents.

7. teema. Kapitali ringkäik ja käive

1. Kapitali ringkäik ja selle kolm staadiumi. Tööstuskapitali kolm vormi ja nende iseärasused. Tööstuskapital kui kapitali ringkäigu kolme vormi ühtsus.

2. Kapitalistlik tootmine ja ringlus. Ringlussfääris rakendatava töö iseärasused.

3. Kapitali käive. Põhi- ja käibekapital. Põhikapitali kasv kapitalismi arenemisega. Põhikapitali füüsiline ja

moraalne kulumine. Käibeag ja selle koostisosad. Tegurid, mis avaldavad mõju kapitali käibe kiirusele.

8. t e e m a. Keskmise kasum ja tootmishind

1. Kapitalistlikud tootmiskulud ja kasum. Kasum kui lisaväärtuse muundunud vorm. Kasum on kapitalistliku tootmise eesmärk ja tõukejõud. Kasuminorm. Tegurid, mis avaldavad mõju kasuminormile. Tootmiskulud ja kasum on kategooriad, mis maskeerivad tööliklassi ekspluateerimist. Kasumi kasv kaasaegse kapitalismi tingimustes.

2. Keskmise kasuminormi kujunemine ja kauba väärtuse muundumine tootmishinnaks. Tootmisharu sisekonkurents ja ühiskondliku (turu-) väärtuse kujunemine. Kapitali orgaanilise struktuuri erinevus üksikutes tootmisharudes ja erinevused kasuminormides. Tootmisharudevaheline konkurents ja keskmise kasuminormi kujunemine. Tootmishind kui väärtuse muundunud vorm.

K. Marxi õpetus keskmisest kasumist ja selle tähtsus proletariaadi klassivõitlusele.

3. Kasuminormi langemise tendentsi seadus. Tegurid, mis toimivad keskmise kasuminormi langemise vastu. Kapitalismi vastuolude teravnemine.

9. t e e m a. Kaubanduskapital ja kaubanduskasum

1. Kaubanduskapital kui tööstuskapitali ajalooline eelkäija. Kaubanduskapital kapitalistlikus ühiskonnas kui tööstuskapitali eraldunud osa.

2. Kaubanduskasum on lisaväärtuse osa. Kaubanduskapitali osavõtt kasuminormi võrdsustamisest. Ringluskulud ja nende kasv kapitalismi arenemisega. Kapitalistlikus kaubanduses töötavate tööliste ja teenistujate ekspluateerimise iseärasused. Väikekaubatootjate ja tarbijate ekspluateerimine kaubanduskapitali poolt kapitalismi tingimustes.

3. Kapitalistliku kaubanduse vormid. Hulgikaubandus. Kaubabörsid. Jaekaubandus. Tarbijate kooperasiioon ning varustus- ja turustuskooperasiioon kapitalismi tingimustes. «Kooperatiivse sotsialismi» teooria kriitika.

4. Väliskaubandus. Kaubandusbilanss. Vabakaubandus ja protektsionism monopolismieelse kapitalismi staadiumil.

Kapitalistlike maade väliskaubanduspoliitika iseärasused tänapäeva tingimustes.

Kaubanduskapitali osa kapitalismi vastuolude teravnemises.

10. teema. Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus

1. Liigkasukapital kui laenukapitali ajalooline eelkäija. Laenukapital kui tööstuskapitali eraldunud osa. Laenukapital kui kaup. Laenuprotsent on lisaväärtuse osa. Kasumi jagunemine protsendiks ja ettevõtjatuluks. Laenuprotsendi normi alanemise tendents.

2. Kapitalistlik krediit ja selle vormid. Kommertskrediit. Veksel. Pangakrediit. Pangakapital ja pangakasum. Krediidi ja pankade osa kapitalismi arenemises ja kapitalistlike vastuolude teravnemises.

3. Aktsiaselts ja aktsiakapital. Aktsiate kurss ja asutamiskasum. «Kapitali demokratiseerimise» teooria kriitika.

4. Raharinglus kapitalismi tingimustes. Rahasüsteemid. Valuutakurss. Krediittraha. Pangatäht. Pangatähtede muundumine paberrahaks. Inflatsiooni mõju rahvamajandusele ja kodanliku ühiskonna mitmesuguste klasside olukorrale. Valuutade stabiliseerimise meetodid.

11. teema. Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses

1. Põllumajanduse kapitalistlik kord ja maaeraomandus. Kapitalistliku maarendi tekkimine ja selle erinevus feodaalrendist. Rent ja rendimaks.

2. Monopol maale kui majanduse objektile ning diferentsiaalmaarent I ja II. Diferentsiaalrendi kujunemise tingimused ja allikas kapitalismi ajal. Niinimetatud «kaha-neva mullaviljakuse seaduse» kriitika.

Maaeraomanduse monopol ja absoluutne maarent. Absoluutse maarendi allikas. Monopoolne rent. Maa hind kui kapitaliseeritud rent. Maa hinna kasv kapitalismi arenemisega.

3. Kapitalismi arenemine põllumajanduses. Suur- ja väiketootmine. Põllumajandusliku suurtootmise eelised väiketootmisega võrreldes. Väikekaubatootjate väljatõrjumine ja laostamine suurkaubatootjate poolt. Väiketalu-

majanduse püsivuse tänapäeva marksismivastaste teooriate kriitika.

Põllumajanduse mahajäämine tööstusest. Linna ja maa vastandlikkuse süvenemine kapitalismi tingimustes. Maa-erandus kui tegur, mis pidurdab tootlike jõudude arenemist põllumajanduses. Talurahva vaesumine ja proletariseerumine kapitalistlikes maades. Klassivõitlus külas.

12. teema. Ühiskondliku kapitali taastootmine ja majanduskriisid

1. Individuaalkapitali ja ühiskondliku kapitali taastootmine. Ühiskondliku koguprodukti koosseis. Natsionaalne tulu. Ühiskondliku tootmise kaks alajaotust.

2. Ühiskondliku produkti realiseerimine. Realiseerimistingimused kapitalistliku lihtsa ja laiendatud taastootmise puhul. Tootmisvahendite tootmise ülekaalukas kasv tarbeseemete tootmisega võrreldes on laiendatud taastootmise majandusseadus. Laiendatud taastootmine ja siseturu kasv.

3. Kapitalistliku taastootmise antagonistlikud vastuolud. Kapitalistliku tootmise disproportsionaalsus. Vastuolu tootmise ja tarbimise vahel on kapitalismi põhilise vastuolu üks avaldumisvorme. Võitlus välisturgude pärast.

4. Natsionaalse tulu jaotamine kodanliku ühiskonna mitmesuguste klasside vahel. Natsionaalse tulu ümberjaotamine. Riigieelarve kui vahend natsionaalse tulu ümberjaotamiseks ekspluataatorlike klasside huvides. Tööraha osa langemine natsionaalses tulus kapitalismi arenemisega.

5. Marxi taastootmisteooria arendamine V. I. Lenini poolt. Narodnikute ja «legaalsete marksistide» kritiseerimine Lenini poolt ühiskondliku produkti realiseerimise küsimustes.

6. Majanduskriisid. Ületootmise majanduskriiside paratamatus kapitalismi tingimustes. Ületootmiskriiside peamine põhjus. Majanduskriiside perioodilisus. Ületootmiskriiside perioodilisuse materiaalne alus. Kapitalistliku taastootmise tsükliline iseloom. Tsükli faasid. Agraarkriisid ja nende iseärasused. Kriisid ja kapitalismi vastuolude teravnemine. Kapitalismi kriisideta arenemise tänapäeva marksismivastaste teooriate kriitika.

B. MONOPOLISTLIK KAPITALISM — IMPERIALISM

13. teema. Imperialismi majanduslikud põhitunnused

1. Tootmise kontsentreerumine ja monopolid. Kapitalismi tootlike jõudude arenemine XIX sajandi viimasel kolmandikul. Vaba konkurentsi asendumine monopolide valitsemisega. Tootmise kontsentreerumise kasv monopolide valitsemise tingimustes. Monopolide põhivormid. Monopol ja konkurents. Konkurentsivõitluse teravnemine imperialismi ajastul ja selle vormid.

Kapitalismi põhilise majandusseaduse toime imperialismi ajastul. Monopol kui monopoolselt kõrge kasumi saamise majanduslik alus. Monopoolselt kõrge kasumi allikad. Monopoolne hind ja väärtusseadus. Monopoolsed hinnad kui monopoolselt kõrge kasumi saamise üks peamisi vahendeid ja töörahva vaesumise tegur.

2. Finantskapital ja finantsoligarhia. Pangakapitali kontsentreerumine ja tsentraliseerumine. Pankade uus osa. Finantskapitali kujunemine. Finantskapitali osa monopoolselt kõrge kasumi kindlustamises. Finantsoligarhia. Finantsoligarhia valitsemise vormid. Finantsoligarhia reaktsioonilise osa suurenemine imperialistlikes maades. Fašism kui finantskapitali kõige reaktsioonilisemate imperialistlike gruppide valitsemise vorm.

3. Kapitali väljavedu. Kapitali väljavedu on imperialismi iseloomulik joon. Kapitali väljaveo võimalikkus ja vajalikkus. Kapitali väljaveo vormid. Kapitali väljavedu kui monopoolselt kõrge kasumi kindlustamise üks vahendeid. Kapitali väljaveo tagajärjed kapitali väljavedavatele ja kapitali sissevedavatele maadele. Kapitali väljaveo iseärasused tänapäeval.

4. Maailma majanduslik jaotamine kapitalistide liitude vahel. Rahvusvaheliste monopolide tekkimine ja kasv. Tänapäeva suurimad rahvusvahelised monopolid. Rahvusvahelised monopolid kui imperialistide võitlusvahend võitluses maailmavalitsemise saavutamise eest. Imperialismileeris kaupade müügiturgude, tooraineallikate ja kapitali rakendamise sfääride pärast peetava võitluse teravnemine.

5. Maailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine suur-

riikide vahel ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast. Sõjad ja rahvamajanduse militariseerimine.

6. Imperialismi koloniaalsüsteemi tekkimine ja põhijooned. Väliskapitali valitsemine asumaade ja sõltuvate riikide otsustavates rahvamajandusharudes. Asumaad kui metropolide agraar- ja tooraineripatsid. Asumaad kui müügiturud, kapitali rakendamise sfäärid ja imperialismi sõjalis-strateegilised platsdarmid. Ülemaailmse kapitalistliku majandussüsteemi tekkimine.

Asumaade ja sõltuvate riikide rahvaste orjastamine ning röövimine imperialistlike riikide poolt on monopoolselt kõrge kasumi kindlustamise üks peateid. Asumaade ja sõltuvate riikide töörahva hulkade olukord. Imperialistliku röövimise ühendamine orjanduslike ja feodaalsete ekspluateerimisvormidega. Rassiline diskrimineerimine. Talurahva laostumine ja vaesumine. Töölisklassi ekspluateerimise tugevnemine. Feodaalid ja kompradoorlik kodanlus on imperialismi sotsiaalne tugi asumaades ja sõltuvates riikides. Asumaade ja sõltuvate riikide rõhutatud rahvaste rahvuslik vabadusvõitlus imperialismi vastu. Kodanlik-apologeetiliste «dekolonisatsiooniteooriate» kriitika.

14. t e e m a. Imperialismi ajalooline koht

1. V. I. Lenin imperialismi ajaloolisest kohast. Imperialism kui kapitalismi põhiomaduste arenemine ja otsene jätk. Imperialism on kapitalismi viimne staadium.

2. Kapitalismi parasitism ja roiskumine imperialismi ajastul. Kaks vastuolulist tendentsi kapitalistliku tootmise arenemises. Mittetootliku tarbimise ja militarismi kasv. Materiaalse tootmise sfääris töötava elanikkonna osa vähenemine. Rantjeekihi tekkimine. Rea imperialistlike riikide muutumine rantjeeriikideks. Kapitali väljavedu on parasitism ruudus. Töölisliikumises esineva oportunisti majanduslik alus. Poliitiline reaktsioon kõigil aladel.

3. Imperialism on sotsialistliku revolutsiooni eelõhtu. Tootmise kõrgeim ühiskonnastamisaste, mis on võimalik kapitalismi tingimustes. Monopolide ike ja töörahva vaesumise suurenemine. Kõigi kapitalismi vastuolude teravnemine imperialismi ajastul. Tänapäeva reformistlike teooriate kriitika, millede järgi kapitalism kasvavat evolutsiooniliselt ümber sotsialismiks.

4. Monopolistlik riigikapitalism. Riigiaparaadi allutamine kapitalistlike monopolide poolt ja tema kasutamine monopoolselt kõrge kasumi kindlustamiseks. Riiklik omandus imperialistlikes maades kui kapitalistliku omanduse eriliik. Monopolistlik riigikapitalism ning töörahva ekspluateerimise ja vaesumise suurenemine. Monopolistlik riigikapitalism ja materiaalsete eelduste loomine kapitalismi asendamiseks sotsialismiga. Tänapäeva reformistlike ja revisionistlike teooriate kriitika, millede järgi kodanlikul riigil olevat klassidest kõrgemal seisva riigi iseloom, ja nende teooriate kriitika kapitalismi tingimustes läbiviidava naatsionaliseerimise iseloomu küsimuses.

5. Imperialismi ajastu kapitalismi majandusliku ja poliitilise arenemise ebaühtluse seadus. V. I. Lenini teooria sotsialismi võidu võimalikkusest ühel maal eraldi. Lenini imperialismiteooria loov arendamine Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ja teiste maade kommunistlike parteide otsustes.

15. t e e m a. Kapitalismi üldkriis

1. Kapitalismi üldkriisi olemus. Kapitalismi üldkriisi esimene etapp. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon ja maailma lõhenemine kaheks süsteemiks: sotsialistlikuks ja kapitalistlikuks. Imperialismi koloniaalsüsteemi kriis. Turgude ja kapitali rakendamise sfääride probleemi teravnemine. Ettevõtete krooniline alakoormatus ja krooniline massiline tööpuudus. Ületootmiskriiside süvenemine ja muutused kapitalistliku tootmise tsükliis.

2. Kapitalismi üldkriisi süvenemine. Kapitalismi üldkriisi teine etapp. Rea Euroopa ja Aasia maade väljalangemine kapitalistlikust süsteemist. Sotsialismi maailmasüsteemi tekkimine. Ühtse maailmaturu lagunemine kaheks paralleelseks maailmaturuks. Kapitalistliku maailmaturu piiride ahenemine. Majandusliku arengu kaks joont. Kapitalismi majanduslike ja poliitiliste vastuolude süvenemine.

3. Imperialismi koloniaalsüsteemi lagunemine. Rahvusliku vabadusliikumise tõus asumaades ja sõltuvates riikides. Hiina rahvarevolutsiooni võidu maailma-ajalooline tähtsus. Korea Rahvademokraatliku Vabariigi ja Vietnami Demokraatliku Vabariigi tekkimine.

Rea teiste maade vabanemine koloniaalikkest ja nende astumine iseseisva arenemise teele. Riigikapitalismi iseärasused neis maades. Imperialistlike riikide võitlus koloniaalikke säilitamise eest. Kolonialismi uued vormid.

4. Kapitalismi arenemise ebaühtluse suurenemine. Ameerika imperialismi ekspansioon. Kapitalistlike maade majanduse militariseerimise kasv. Kapitalistliku tootmise tsükli iseärasused käesoleval etapil. Imperialistlike sõdade ärahoidmise võimalikkus käesoleval ajastul. Kapitalistlike maade tööliklassi vaesumise suurenemine. Monopolide ikke suurenemine kapitalistlike maade põllumajanduses ja talurahva laostumine. Klassivõitluse teravnemine kapitalismimaades. «Rahvakapitalismi», «teise tööstusliku revolutsiooni» ja teiste marksismivastaste teooriate kriitika.

Käesolev ajastu on kapitalismi revolutsioonilise hävitamise ja kommunismi võidu ajastu. Kommunistlike parteide võitlus revisionistlike, dogmaatiliste ja pahempoolselt sektantlike marksistlik-leninlikust õpetusest taganemiste vastu, kitsalt natsionalistlike tendentside avaldumise vastu, marksismi-leninismi loova arendamise eest ja praktikas marksismi-leninismi oskusliku rakendamise eest.

SOTSIALISTLIK TOOTMISVIIS

A. KAPITALISMILT SOTSIALISMILE ÜLEMINEKU AJAJÄRK

16. teema. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk

1. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu objektiivne paratamatus. Kapitalistlike tootmissuhete likvideerimine ja sotsialistlike tootmissuhete kujunemine kui selle seaduse nõude täitmine, mille järgi tootmissuhted peavad vastama tootlike jõudude iseloomule. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku üldised seaduspärasused. Proletariaadi diktatuur kui sotsialistliku majanduse ülesehitamise vahend. Sotsialismile ülemineku vormide mitmekesisus. Sotsialismile arenemise mittekapitalistliku tee võimalikkus ühiskondlik-majanduslikult mahajäänud maa-des. Kaasaegse reformismi, revisionismi ja dogmatismi kriitika sotsialismile ülemineku teede küsimuses.

2. Sotsialistliku tootmisviisi tekkimine. Põhiliste tootmisvahendite sotsialistlik natsionaliseerimine ja sotsialistliku sektori loomine riigi majanduses. Sotsialismi majandusseaduste tekkimine. Sotsialistlik natsionaliseerimine NSV Liidus ja rahvademokraatiamaades. Üleminekuajajärgu majandussektorid. Üleminekuajajärgu mitmesektorilise majanduse iseärasused NSV Liidus ja rahvademokraatiamaades. Sotsialistliku sektori juhtiv osa. Üleminekuajajärgu vastuolud. Klassid ja klassivõitlus üleminekuajajärgul.

3. Majanduspoliitika alused kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgul. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninlik plaan. Uus majanduspoliitika NSV Liidus ja selle rahvusvaheline tähtsus. Majanduspoliitika iseärasused Hiina Rahvavabariigis ja teistes rahvademokraatiamaades.

4. Sotsialistlik industrialiseerimine. Sotsialistliku industrialiseerimise olemus. Sotsialistlik industrialiseerimine on tingitud majandusseaduste nõuetest. Suurtööstus on sotsialismi materiaalne alus. Rasketööstuse osa sotsialismi ülesehitamises. Sotsialistlik industrialiseerimismeetod. Rahvusvaheline tööjaotus sotsialistlike maade vahel

ja industrialiseerimise iseärasused rahvademokraatiamaades. Sotsialistlikuks industrialiseerimiseks vajalike vahendite allikad. Industrialiseerimise tempo NSV Liidus ja rahvademokraatiamaades. NSV Liidu muutumine mahajäänud agraarimaast eesrindlikuks tööstusriigiks. NSV Liidu sotsialistliku industrialiseerimise rahvusvaheline tähtsus. Industrialiseerimise edusammud rahvademokraatiamaades.

Sotsialistlik industrialiseerimine ja tingimuste loomine töötajate materiaalse ja kultuurilise elutaseme tõstmiseks.

5. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine on tingitud majandusseaduste nõuetest. Lenini kooperatsiooni plaan. Põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise eeldused. Marksism-leninism maa natsionaliseerimisest ja maa jagamisest talupoegade omandiks. Rasketööstuse arendamine on eesrindliku tehnika baasil põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise võti. Töötava talurahva koopereerimine. Kooperatsiooni vormide mitmekesisus maal. Koopereerimise iseärasused rahvademokraatiamaades. Klassivõitlus külas üleminekuajajärgul ja selle iseärasused NSV Liidus ja rahvademokraatiamaades. Marksismivastaste vaadete kriitika talumajapidamiste koopereerimise küsimuses.

Kõrgestimehhaniseeritud sotsialistliku suurpõllumajanduse loomine NSV Liidus. NSV Liidu põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise rahvusvaheline tähtsus. Põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise edusammud rahvademokraatiamaades.

Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine ja töötavale talurahvale tingimuste loomine jõukaks ja kultuurseks eluks.

6. Rahvamajanduse sotsialistliku süsteemi loomine. Üleminek mitmesektoriliselt majanduselt sotsialistliku majandussektori jagamatule valitsemisele. Sotsialismi materiaalse tehnilise baasi loomine. Rahvamajanduse sotsialistliku süsteemi põhjalik erinevus kapitalistlikust majandussüsteemist. Muutused ühiskonna klassistruktuuris. Rahvuste majandusliku ebavõrdsuse likvideerimine. Vastandlikkuse kaotamine linna ja maa vahel, vaimse ja füüsilise töö vahel. Tööraha hulkade loov tegevus sotsialismi ülesehitamisel. Kommunistliku Partei juhtiv ja organiseeriv osa sotsialistliku ühiskonna ülesehitamises. NSV

Liidu astumine kommunismile järkjärgulise ülemineku aja-
järku. NLKP XXI kongress sotsialismi täielikust ja lõpli-
kust võidust NSV Liidus. NSV Liidus sotsialismi võidu
rahvusvaheline tähtsus. Sotsialismi ehitamise edusammud
rahvademokraatiamaades.

B. RAHVAMAJANDUSE SOTSIALISTLIK SÜSTEEM

17. teema. Sotsialistlike tootmissuhete iseloom

1. Sotsialistliku ühiskonna tootlikud jõud. Tootlike jõu-
dude põhjooned. Tehniline progress sotsialismi tingimus-
tes. Tehnilise progressi teed. NLKP XXI kongress teaduse
ja tehnika uusimate saavutuste edasise juurutamise vaja-
likkusest rahvamajanduses.

Tootlike jõudude paigutus sotsialismi tingimustes.

2. Sotsialistlike tootmissuhete iseloom. Sotsialistlik
omandus. Sotsialistliku omanduse kaks vormi. Üldrahva-
liku sotsialistliku omanduse juhtiv osa. Isiklik omand sot-
sialismi tingimustes. Kaasaegse revisionismi kriitika sot-
sialistliku omanduse küsimuses.

Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on sotsialismi
tootmissuhete alus. Sotsiaalsete gruppide seisund tootmi-
ses sotsialismi ajal ja nende vahekord. Ühiskondliku pro-
dukti jaotamise vormid. Sotsialistlike tootmissuhete osa
tootlike jõudude järjekindlas arenemises. Tootlike jõu-
dude ja tootmissuhete vastastikune toime sotsialismi tin-
gimustes.

3. Sotsialismi majandusseaduste iseloom. Marksismi-
vastaste kontseptsioonide kriitika sotsialismi majandus-
seaduste toime iseloomu küsimuses.

4. Sotsialistliku riigi majanduslik osa. Objektiivsete
majandusseaduste teaduslik tunnetamine on Kommunistli-
liku Partei ja sotsialistliku riigi majanduspoliitika alus.
Sotsialistliku riigi funktsioonid. Demokraatliku tsentra-
lismi printsiip sotsialistliku majanduse juhtimisel. Kaas-
aegse revisionismi kriitika sotsialistliku riigi majandus-
liku osa küsimuses. Vastuolude iseloom sotsialismi tingi-
mustes ja nende ületamise teed.

18. teema. Sotsialismi põhiline majandusseadus

1. Sotsialismi põhilise majandusseaduse sisu. Sotsialistliku tootmise eesmärk. Sotsialistliku tootmise eesmärgi saavutamise vahend. Sotsialismi põhiline majandusseadus ja sotsialistliku tootmise arendamine. Sotsialismi põhiline majandusseadus ja teised sotsialismi majandusseadused.

2. Tootmine ja tarbimine sotsialismi tingimustes. Sotsialismi tingimustes puudub antagonistlik vastuolu tootmise ja tarbimise vahel. Vastuolu juba saavutatud tootmis-taseme ja ühiskonna järjest kasvavate vajaduste vahel kui sotsialistliku tootmise arendamise allikas.

Põhiline majandusseadus ja töötajate heaolu tõus. Rahva materiaalse ja kultuurilise elutaseme edasine tõstmine.

19. teema. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus

1. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arendamise vajalikkus sotsialismi tingimustes. Tootmisvahendite sotsialistlik omandus on rahvamajanduse plaanipärase arendamise majanduslik alus. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seaduse sisu. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus ja sotsialismi põhiline majandusseadus. Rahvamajanduse arendamise tähtsamad proportsioonid. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus kui tootmise reguleerija sotsialismi tingimustes. Rahvamajanduse plaanipärase arendamise võimatus kapitalismi tingimustes. Marksismivastaste vaadete kriitika küsimuses, nagu oleks võimalik planeerida rahvamajandust kapitalismi tingimustes.

2. Rahvamajanduse planeerimine. Sotsialistliku planeerimise printsiibid. Tsentraliseeritud plaanilise juhtimise ja kohalike organite initsiatiivi ühendamise vajalikkus. Sotsialistliku planeerimise bilansimeetod.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaani (1959—1965) peamised ülesanded.

3. Plaanimajanduse eelised. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise plaanilise juhtimise kogemuste kasutamine rahvademokraatiamaades.

20. teema. Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu seadus

1. Töö iseloom sotsialismi tingimustes. Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on majanduslik alus, mis määrab ära töö iseloomu sotsialismi tingimustes. Otsest ühiskondlik töö. Otsest ühiskondliku töö iseärasused. Vajalik töö ja lisatöö sotsialismi tingimustes. Isikliku materiaalse huvitatuse vajalikkus sotsialismi tingimustes. Moraalsete tööstiimulite osa. Töö kui sotsialistliku ühiskonna liikmete kohustus. Õigus tööle.

2. Sotsialistlik töökooperatsioon ja selle erinevus kapitalistlikust töökooperatsioonist. Ühiskondlik tööjaotus sotsialismi tingimustes ja selle vormid. Sotsialistlik töödistsipliin. Sotsialistlike ettevõtete ja asutuste juhtimise meetod. Sotsialistlik võistlus ja selle osa ühiskondliku tootmise arendamises. Sotsialistliku võistluse vormid.

3. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindel kasv on sotsialismi majandusseadus. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu majandusseaduse sisu. Töövilkakuse kasvu tegurid. Tehnilise progressi osa töövilkakuse tõstmises. Töövilkakuse tõstmise tähtsus sotsialistliku tootmise suu- rendamisele ning töötajate materiaalse ja kultuurilise elu- taseme edasisele tõstmisele.

21. teema. Kaubatootmine, väärtusseadus ja raha sotsialismi tingimustes

1. Kaubatootmine sotsialismi tingimustes. Kaubatootmise vajalikkus sotsialismi tingimustes. Kaubatootmine sotsialismi tingimustes on eriliiki kaubatootmine.

2. Kaup sotsialistlikus ühiskonnas ja selle omadused. Kauba tarbimisväärtus ja väärtus. Kaubas kehastunud töö kahesugune iseloom. Kauba väärtuse suurus. Individuaalne tööaeg ja ühiskondlikult vajalik tööaeg sotsialismi tingimustes. Lihtne töö ja komplitseeritud töö. Töövilkakus ja kauba väärtuse suurus. Tooteühikule langevate elava ja asjastatud töö kulutuste süstemaatilise vähendamise vajalikkus.

3. Väärtusseadus sotsialismi tingimustes. Väärtusseaduse sisu sotsialismi tingimustes. Väärtusseaduse toime

tootmissfääris ja ringlussfääris. Väärtusseaduse kasutamine sotsialistliku riigi poolt. Kaasaegse revisionismi kriitika küsimuses, missugust osa etendab väärtusseadus sotsialistlikus majanduses.

4. Raha sotsialistlikus ühiskonnas. Raha olemus ja funktsioonid. Hind sotsialistlikus majanduses. Raha stabiilsuse kindlustamine sotsialismi tingimustes. Raharingluse seadus sotsialismi tingimustes.

22. teema. Töö järgi jaotamise seadus. Palk sotsialismi tingimustes

1. Töö järgi jaotamine on sotsialismi majandusseadus. Töö järgi jaotamise seaduse sisu. Töö järgi jaotamise seadus ja sotsialismi põhiline majandusseadus. Sotsialismi tingimustes materiaalsete ja vaimsete hüvede jaotamist käsitleva marksistlik-leninliku õpetuse arendamine NLKP XXI kongressi poolt. Sotsialism ja võrdsus. Väikekodanlike vaadete kriitika võrdsustava jaotamise küsimuses. Töö järgi jaotamise vormid.

2. Palk ja töö järgi jaotamise majandusseadus. Palga olemus sotsialismi tingimustes ja selle erinevus palgast kapitalismi tingimustes. Palga rahavormi vajalikkus sotsialismi tingimustes.

Palga vormid sotsialismi tingimustes. Töö normeerimine. Tariifisüsteem.

3. Reaalpalga järjekindel kasv sotsialismi tingimustes. Reaalpalga tõstmise tegurid. Tööviljakus ja palk. Töötajate materiaalse huvitatuse printsiibi arvestamise vajalikkus palgasüsteemis. Töötajate reaalpalk ja reaaltulud sotsialismi tingimustes. Reaalpalga järjekindel kasv kui töötajate elutaseme tõstmise tähtis tegur sotsialismi tingimustes.

23. teema. Isemajandamine ja rentaablus. Väärtus ja omahind

1. Isemajandamise olemus. Isemajandamine ja kokkuhoiurežiim. Väärtusseaduse kasutamine isemajandamise teostamisel. Isemajandamise põhiprintsiibid.

2. Sotsialistlike ettevõtete fondid. Ettevõtte tootmisfondid. Tootmisfondide käive. Seadmete moraalne kulu-

mine sotsialismi tingimustes. Amortisatsioonifond. Ringlusfondid. Käibevahendid. Omad ja laenatud käibevahendid. Põhifondide ja käibevahendite kasutamise efektiivsuse tõstmise teed.

3. Toodangu väärtus ja omahind. Omahinna struktuur. Omahinna alandamise teed. Toodangu omahinna alandamise rahvamajanduslik tähtsus.

4. Isemajandamine ja rentaablus. Hinnad riiklikus tööstussektoris ja nende struktuur. Ühiskonna puhastulu. Riikliku ettevõtte puhastulu. Riigi tsentraliseeritud puhastulu. Ettevõtete rentaablus. Rahvamajanduslik rentaablus.

24. t e e m a. Kolhoosikorra majanduslikud alused

1. Riikliku omanduse otsustav osa kolhoositootmise arendamises. Sovhooside juhtiv osa. Masina-traktorijaamade ajalooline osa. Kolhoosikorra edasiarendamine ja masina-traktorijaamade reorganiseerimine. Remondi- ja tehnikajaamade loomine ning nende funktsioonid.

2. Kolhoosid kui sotsialistlik majandusvorm. Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on kolhoosikorra majanduslik alus. Kolhooside ühismajapidamine. Kolhoosnikute isiklik abimajapidamine. Tootmisvahendid kolhoosides. Jagamatu fond. Kolhoositootmise planeerimine. Töö organiseerimine ja tasustamine kolhoosides. Uued töö tasustamise vormid kolhoosides. Materiaalse huvitatuse printsiip kolhoosnikute töö tasustamisel.

3. Kolhoositoodang. Kolhoositoodangu väärtus ja omahind. Kolhoositootmise rentaablus. Isemajandamise organiseerimise ülesanne kolhoosides. Kolhoositoodangu jaotamine.

Kolhoositoodangu varumishinnad.

4. Diferentsiaalrent sotsialismi tingimustes ja selle erinevus diferentsiaalrendist kapitalismi tingimustes. Diferentsiaalrendi kujunemise põhjus, tingimused ja allikas sotsialismi tingimustes. Diferentsiaalrent I ja II.

25. t e e m a. Kaubaringlus sotsialismi tingimustes

1. Kaubaringluse vajalikkus sotsialismi tingimustes. Kaubaringluse olemus sotsialistlikus ühiskonnas. Kaubaringluse osa sotsialismi tingimustes. Kaubaringluse eeli-

sed sotsialismi tingimustes kapitalistliku kaubandusega võrreldes.

2. Kaubaringlus sotsialistlike ettevõtete vahel kui materiaalse ja tehnilise varustamise elluviimise vorm. Riiklike ettevõtete vahelise kaubaringluse iseärasused. Kolhoosidele tootmisvahendite müümine riigi poolt.

Põllumajandussaaduste riiklik varumine.

3. Rahvatarbekaupadega kauplemise vormid. Riikliku kaubanduse juhtiv osa.

NLKP XXI kongress ühiskondliku toitlustuse edasiarendamisest.

4. Ringluskulud sotsialismi tingimustes ja nende erinevus kapitalistlikest ringluskuludest. Ringluskulude vähendamise vajalikkus ja nende vähendamise teed. Hinnad riiklikus kaubanduses, kooperatiiv- ja kolhoosikaubanduses.

5. Väliskaubandus sotsialismi tingimustes. Väliskaubanduse monopol ja selle tähtsus.

26. t e e m a. Riigieelarve, krediit ja raharinglus sotsialismi tingimustes

1. Sotsialistliku ühiskonna rahandus. Rahanduse materiaalne alus. Rahanduse osa sotsialistliku rahvamajanduse arendamises.

2. Sotsialistliku ühiskonna riigieelarve. Sotsialistliku riigi eelarve erinevus kapitalistlike maade eelaryest. Riigieelarve tulud ja kulud.

3. Krediit sotsialismi tingimustes ja selle erinevus kapitalistlikust krediidist. Krediidivormid. Protsent sotsialismi tingimustes. Pangad sotsialistlikus ühiskonnas. Riigipank ja tema funktsioonid. Pikaajaliste mahutuste pank. Riiklikud hoiukassad.

4. Raharinglus sotsialismi tingimustes. Raharingluse planeerimine. Riiklik valuutamonopol sotsialismi tingimustes.

27. t e e m a. Sotsialistlik taastootmine

1. Sotsialistliku taastootmise olemus. Sotsialistlik taastootmine kui ühiskondliku produkti, tööjõu ja sotsialistlike tootmissuhete taastootmise ühtsus. Sotsialistliku taastootmise eelised kapitalistliku taastootmisega võrreldes.

2. Ühiskondliku koguprodukti taastootmine. Sotsialistliku ühiskonna natsionaalne rikkus. Ühiskondlik koguprodukt ja selle koostisosad. Ühiskondliku koguprodukti allikas. Materiaalse tootmise sfääris rakendatava töö hulga suurendamise vajalikkus. Sotsialistliku ühiskondliku tootmise kaks alajaotust. Tootmisvahendite tootmise ülekaalukas kasv tarbeesemete tootmisega võrreldes on laiendatud taastootmise majandusseadus. Rasketööstus on sotsialistliku laiendatud taastootmise materiaalne alus. Vahetus ühiskondliku tootmise I ja II alajaotuse vahel ning alajaotustes endis.

3. Natsionaalne tulu sotsialistlikus ühiskonnas. Sotsialismi tingimustes loodava natsionaalse tulu erinevus natsionaalsest tulust kapitalismi tingimustes. Natsionaalse tulu järjekindel kasv sotsialismi tingimustes. Natsionaalse tulu pideva kasvu tegurid.

4. Ühiskondliku koguprodukti ja natsionaalse tulu jaotamine sotsialistlikus ühiskonnas. Sotsialismi põhiline majandusseadus ja natsionaalse tulu jaotamine. Riigieelarve osa natsionaalse tulu jaotamises. Akumulatsioonifond. Sotsialistliku akumulatsiooni erinevus kapitalistlikust akumulatsioonist. Ühiskonna puhastulu on laiendatud taastootmise allikas. Sotsialistliku akumulatsiooni seadus. Kapitaalmahutused. Tarbimisfond. Ühiskondliku tarbimise fondi tähtsuse suurenemine töötajate heaolu tõstmisel. Akumulatsioon ja tarbimine sotsialismi tingimustes.

5. Sotsialistlik rahvastusseadus.

C. SOTSIALISTLIK MAAILMAMAJANDUSE SÜSTEEM

28. t e e m a. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi kujunemine ja põhijooned

1. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi kujunemine on ühiskonna arenemise seaduspärane protsess. Rahvademokraatlikud revolutsioonid ning rea Euroopa ja

Aasia maade väljalangemine kapitalistlikust süsteemist. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi tekkimine. Sotsialismi väljumine ühe maa raamidest on käesoleva ajastu peamine joon. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi kujunemise iseärasused.

2. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi põhijooned ja tema põhjalikud erinevused kapitalistlikust maailmamajanduse süsteemist. NSV Liidu osa sotsialistlikus maailmamajanduse süsteemis.

NSV Liidus ja rahvademokraatiamaades sotsialismi ehitamise kogemuste rahvusvaheline tähtsus.

29. t e e m a. Sotsialismimaade majanduslik koostöö

1. Rahvusvaheliste majandussuhete uus, sotsialistlik tüüp. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi hulka kuuluvate maade vahel majanduslike sidemete organiseerimine sotsialismi majandusseaduste nõuete baasil. Plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus ja selle mõju sotsialismimaade majanduslike sidemete organiseerimisele. Sotsialistlik rahvusvaheline tööjaotus. Tootmise spetsialiseerimine ja koopereerimine sotsialistliku leeri maades. Rahvamajandusplaanide koordineerimine. Igakülgne vastastikune abistamine ja nõrgaltarenenud maade järeleaitamine eesrindlike maade tasemele. Vastastikuse Majandusliku Abistamise Nõukogu.

2. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi hulka kuuluvate maade majandusliku koostöö põhivormid.

Väliskaubandus ja selle tähtsus.

Krediidi andmine kui sotsialistliku leeri maade majandusliku koostöö võrm.

Vastastikune teaduslik-tehniline abi. Koostöö kaadri ettevalmistamise alal.

Nõukogude Liidu osa rahvademokraatiamaadele majandusliku abi andmises. Sotsialistliku leeri maade vennalik sõprus ja tihe koostöö kui rahvademokraatiamaades sotsialismi eduka ehitamise otsustav tingimus.

Kaasaegse revisionismi kriitika sotsialistliku leeri maade vastastikuste suhete küsimuses.

3. Maailmamajanduse kahe süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi vaheline majanduslik võistlus. Nende rahuliku koosseksisteerimise võimalikkus.

Ühelt poolt sotsialistlike maade ja teiselt poolt koloni-
aalsõltuvusest vabanenud ja iseseisva arenemise teele asu-
nud maade vaheliste majandussuhete iseloom.

Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi otsustavad
eelised kapitalistliku maailmamajanduse süsteemiga võr-
reldes. Sotsialismi võidu paratamatus rahulikus majandus-
likus võistluses kapitalismiga.

D. SOTSIALISMILT KOMMUNISMILE JÄRKJÄRGULINE ÜLEMINEK

30. t e e m a. Kommunistliku ühiskonna kaks faasi ja sotsialismi kommunismiks ümberkasvamise seaduspärasused

1. Kommunistliku ühiskonna kaks faasi. Kommunism on
sotsialismi otsene jätk ja edasiarenemine. Kommunistliku
ühiskonna ülesehitamise teid käsitlevate põhiteeside välja-
töötamine V. I. Lenini poolt. NLKP XXI kongress sotsia-
lisi kommunismiks ümberkasvamise seaduspärasustest.
NSV Liidu astumine kommunismi laiahaardelise ehitamise
ajajärku.

Kommunistliku Partei juhtiv osa võitluses kommunismi
ülesehitamise eest. Rahvahulkade osa kommunismi üles-
ehitamisel.

2. Kommunism ja riik. Sotsialistlik riik on kommunist-
liku ühiskonna ülesehitamise peamine vahend. Sotsialist-
liku riikluse arenemine kommunistlikuks ühiskondlikuks
omavalitsuseks. Kaasaegse revisionismi kriitika riigi välja-
suremise küsimuses.

3. NSV Liidus kommunismi ehitamise rahvusvaheline
tähtsus. NLKP XXI kongress sotsialistlike maade enam-
vähem üheaegsest üleminekust kommunismile.

31. t e e m a. Kommunistliku ühiskonna tootlike jõudude loomine

1. Kommunismi materiaalne tehniline baas ja selle loo-
mise teed. Kommunismi materiaalse tehnilise baasi sisu.
Tehnilise progressi osa kommunismi materiaalse tehnilise
baasi loomises. Tehniline progress ning kaadri kultuurilise

ja tehnilise taseme tõstmise vajalikkus. Tööviljakuse edasine tõstmine on kommunismi võidu otsustav tingimus.

2. NSV Liidu majanduslik põhiülesanne. Selle ülesande lahendamise iseärasused ja teed kommunistliku ühiskonna laiahaardelise ehitamise ajajärgul. NSV Liidu majandusliku põhiülesande lahendamise tähtsus kommunismi ülesehitamisele.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaani (1959—1965) täitmine on tähtis samm kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomisel ning NSV Liidu majandusliku põhiülesande lahendamisel.

32. t e e m a. Tootmissuhete arenemine kommunismile üleminekul

1. Üleminek ühtsele üldrahvalikule kommunistlikule omandusele. Kolhooslik-kooperatiivse ja üldrahvaliku omandusvormi arendamise ja teineteisele lähendamise teed. Kolhooslik-kooperatiivse omanduse ühtesulamine riikliku omandusega üheks üldrahvalikuks kommunistlikuks omanduseks.

2. Linna ja maa olulise erinevuse ning vaimse ja füüsilise töö olulise erinevuse ületamine. Sotsialistliku ühiskonna liikmete kultuurilise taseme tõus. Sotsialistliku võistluse osa vaimse ja füüsilise töö olulise erinevuse likvideerimises. Kommunistliku töö brigaadid.

Kommunistliku töössesuhtumise arenemine. Õpetamise ja tootliku töö ühendamine ning selle tähtsus ühiskonnaliikmetes kommunistliku töössesuhtumise kasvatamise seisukohalt. Moraalsete tööstiimulite osa suurenemine. Töö järkjärguline muutumine esimeseks eluvajaduseks.

3. Üleminek kommunistlikule printsipiibile «igaühelt tema võimete kohaselt, igaühele tema vajaduste järgi». NLKP XXI kongress järkjärgulisest ja järjekindlast üleminekust töö järgi jaotamiselt vajaduste järgi jaotamisele, vastavalt selleks vajalike materiaalsete ja vaimsete eelduste ettevalmistamisele. Ühiskonnaliikmete vahel töö hulgast ja kvaliteedist olenematult jaotatavate materiaalsete ja kultuuri-liste hüvede osa suurenemine kommunistliku ühiskonna ehitamise protsessis.

POLIITILISE ÕKONOOMIA KURSUSE KIRJANDUS¹

1. teema. Poliitilise ökonoomia aine

- K. Marx*, К критике политической экономии. Предисловие. Госполитиздат, 1953.
- K. Marx*, Kapital, I kd. Eessõna esimesele trükile. Järelsõna teisele trükile. Tallinn, 1953.
- V. I. Lenin*, Retsensioon. *A. Bogdanov*, Majandusteaduse lühikursus Teosed, 4. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi resolutsioon seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande «NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959—1965» põhjal. Tallinn, 1959.
- Poliitiline ökonoomia. Opik. Tallinn, 1959².

2. teema. Kapitalismieelsed tootmisviisid

- K. Marx*, Капитал, т. III, гл. 47, § 2—4.
- F. Engels*, Perekonna, eraomanduse ja riigi tekkimine, V ja IX ptk. Tallinn, 1958.
- F. Engels*, Anti-Dühring, teine osa, IV ptk. Tallinn, 1954.
- Ф. Энгельс*, О разложении феодализма и развитии буржуазии, *K. Маркс и Ф. Энгельс*, Соч., т. XVI, ч. I.
- V. I. Lenin*, Kapitalismi arenemine Venemaal, III ptk., I osa. Teosed, 3. kd.
- V. I. Lenin*, Riigist. Teosed, 29. kd.

KAPITALISTLIK TOOTMISVIIS

A. Monopolismieelne kapitalism

3. teema. Kaubatootmine. Kapitalistliku tootmisviisi tekkimine

- K. Marx*, Kapital, I kd., ptk. 1, 3 ja 24, § 1—6. Tallinn, 1953.

¹ Oma kõrgema õppeasutuse tingimustest lähtudes võivad kateedrid allpoolnimetatud teoste ja dokumentide alusel koostada selle kirjanduse loetelud, mida soovitatakse seminarideks ettevalmistumisel. Nendesse loeteludesse võib ka võtta nõukogude majandusteadlaste teoseid ja muud majandusteaduslikku kirjandust.

² Soovitatakse kursuse kõigi teemade juurde.

- V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., I osa. Teosed, 3. kd.
 V. I. Lenin, Viiskümmend aastat pärisorjuse kaotamisest. Teosed, 17. kd.
 V. I. Lenin, Karl Marx, osa «Väärtus». Teosed, 21. kd.

4. teema. Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandusseadus

- K. Marx, Kapital, I kd., 4. ptk., § 3; ptk. 5, 6, 8, § 1; 10. ptk. Tallinn, 1953.
 V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, V ptk., osad V, VI; VI ptk., osad I, III—VII; VII ptk., osad I, XII. Teosed, 3. kd.
 V. I. Lenin, Karl Marx, osa «Lisaväärtus». Teosed, 21. kd.
 V. I. Lenin, Tööliste palgad ja kapitalistide kasum Venemaal. Teosed, 18. kd.
 V. I. Lenin, Tööpäev Moskva kubermangu vabrikutes. Teosed, 18. kd.
 V. I. Lenin, Higi väljapressimise «teaduslik» süsteem. Teosed, 18. kd.

5. teema. Palk

- K. Marx, Kapital, I kd., ptk. 17, 18, 19. Tallinn, 1953.
 V. I. Lenin, Streigivõitlus ja palk. Teosed, 18. kd.

6. teema. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi vaesumine

- K. Marx, Kapital, I kd., ptk. 21, 23, § 1; 24. ptk., § 7. Tallinn, 1953.
 V. I. Lenin, Vaesumine kapitalistlikus ühiskonnas. Teosed, 18. kd.
 V. I. Lenin, Arvude keel. Teosed, 19. kd.

7. teema. Kapitali ringkäik ja käive

- K. Marx, Kapital, II kd., 8. ptk., § 1. Tallinn, 1958.

8. teema. Keskmise kasum ja tootmishind

- K. Маркс, Капитал, т. III, гл. 1, 9.
 V. I. Lenin, Karl Marx, Teosed, 21. kd., lk. 48—49.

9. teema. Kaubanduskapital ja kaubanduskasum

- K. Маркс, Капитал, т. III, гл. 16, 17.

10. teema. Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus

- K. Маркс, Капитал, т. III, гл. 21, 27.

11. teema. Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses

K. *Marx*, *Kapital*, t. III, gl. 39, 45.

V. I. *Lenin*, Kapitalismi arenemine Venemaal, II ptk., XIII osa. Teosed, 3. kd.

V. I. *Lenin*, Agraarküsimus ja «Marxi arvustajad», ptk. I, II. Teosed, 5. kd.

V. I. *Lenin*, Marksistlikud vaated agraarküsimusele Euroopas ja Venemaal, osa «Rent». Teosed, 6. kd.

12. teema. Ühiskondliku kapitali taastootmine ja majanduskriisid

K. *Marx*, *Kapital*, II kd., 18. ptk., § 1; 20. ptk., § 1—8; 21. ptk., § 3 (esimene näide). Tallinn, 1958.

F. *Engels*, *Anti-Dühring*, kolmas osa, II ptk. Tallinn, 1954.

V. I. *Lenin*, Niinimetatud turgude-küsimuse kohta. Teosed, 1. kd., lk. 64—73.

V. I. *Lenin*, Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., osad VI, VIII. Teosed, 3. kd.

V. I. *Lenin*, Kriisi õppetunnid. Teosed, 5. kd.

B. Monopolistlik kapitalism — imperialism

V. I. *Lenin*, Kapitalismi arenemine Venemaal, VIII ptk., V osa. Teosed, 3. kd.

V. I. *Lenin*, Tootmise kontsentratsioon Venemaal, Teosed, 18. kd.

V. I. *Lenin*, Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd.

V. I. *Lenin*, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium. Teosed, 22. kd.

V. I. *Lenin*, Imperialism ja sotsialismi lõhenemine. Teosed, 23. kd.

V. I. *Lenin*, VK(b)P programmi projekt. Teosed, 29. kd.

V. I. *Lenin*, Kommunistliku Internatsionaali II kongress. 1. Ettekanne rahvusvahelisest olukorrast ja Kommunistliku Internatsionaali põhiülesannetest. Teosed, 31. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi resolutsioon seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande «NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965» põhjal. Tallinn, 1959.

Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.

J. V. *Stalin*, Kommunistliku Internatsionaali Täitevkomitee VII laiendatud pleenum. Lõppsõna, II osa, § 1. Teosed, 9. kd.

J. V. *Stalin*, Keskkomitee poliitiline aruanne ÜK(b)P XVI kongressile, I osa. Teosed, 12. kd.

N. S. *Hruštšov*, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959. Tallinn, 1959.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate Bukaresti nõupidamise tulemuste kohta. NLKP Keskkomitee pleenumi resolutsioon, vastu

võetud 16. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.

Коммюнике о встрече представителей коммунистических и рабочих партий социалистических стран, «Правда», 28 июня 1960 г.

SOTSIALISTLIK TOOTMISVIIS

A. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk

- K. Marx*, Götha programmi kriitika, IV ptk. Tallinn, 1957.
- V. I. Lenin*, VSDTP VI ülevenemaaline («Praha») konverents. Konverentsi resolutsioonid. Hiina revolutsioonist. Teosed, 17. kd., lk. 432.
- V. I. Lenin*, Riik ja revolutsioon, V ptk., § 2. Teosed, 25. kd.
- V. I. Lenin*, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, Majandus ja poliitika proletariaadi diktatuuri ajajärgul. Teosed, 30. kd.
- V. I. Lenin*. Toitlusmaksust. Teosed, 32. kd.
- V. I. Lenin*, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.
- Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.
- Решения съездов и пленумов ЦК коммунистических и рабочих партий стран народной демократии.
- J. V. Stalin*, ÜK(b)P XIV kongress. Keskkomitee poliitiline aruanne. II osa. Teosed, 7. kd.
- J. V. Stalin*, ÜK(b)P XV kongress. Keskkomitee poliitiline aruanne, II osa. Teosed, 10. kd.
- J. V. Stalin*, Meie maa industrialiseerimisest ja parempoolsest kallakust ÜK(b) Parteis, I. osa. Teosed, 11. kd.
- J. V. Stalin*, NSV Liidu Konstitutsiooni projektist, II ptk. Leninismi küsimusi. Tallinn, 1952.
- N. S. Hruštšov*, Koopereerimine on talurahva kõige õigem tee. Kõne Poznani vojevoodkonna tootmiskooperatiivis «Plawcie» toimunud miitingul. «Rahva Hääle», 23. juulil 1959.
- СССР в цифрах в 1959 году.¹
- N. S. Hruštšov*, Kõne Rumeenia Töölispartei III kongressil. Tallinn, 1960.
- Коммюнике о встрече представителей коммунистических и рабочих партий социалистических стран. «Правда», 28 июня 1960 г.
- Kommunistlike ja töölisparteide esindajate Bukaresti nõupidamise tulemuste kohta. NLKP Keskkomitee pleenumi resolutsioon, vastu võetud 16. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.

¹ Soovitatakse osa «Sotsialistlik tootmisviis» teemade juurde.

B. Rahvamajanduse sotsialistlik süsteem

17. teema. Sotsialistlike tootmissuhete iseloom

- K. Marx* ja *F. Engels*, Kommunistliku partei manifest, II osa. Tallinn, 1955.
- F. Engels*, Anti-Dürring, kolmas osa, II ptk., lk. 243—247. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin*, Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.
- Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise seadus. Tallinn, 1957.
- Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 26. veebruaril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.
- Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Konstitutsioon (Põhiseadus), I ptk. Tallinn, 1957.
- NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.
- NLKP XXI kongressi poolt tööstuse ja transpordi arendamise ning tootmistegevuses teaduse ja tehnika uusimate saavutuste rakendamise kohta tehtud otsuste täitmise käigust. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 15. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.
- N. S. Hruštšov*, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959. Tallinn, 1959.

18. teema. Sotsialismi põhiline majandusseadus

- V. I. Lenin*, Kõne rahvamajandusnõukogude I kongressil. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, VK(b)P programmi projekt, § 2. Teosed, 29. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi resolutsioon seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande «NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965» põhjal. Tallinn, 1959.
- N. S. Hruštšov*, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959. Tallinn, 1959.
- N. S. Hruštšov*, Töolistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kaotamisest ning muudest nõukogude rahva heaolu tõstmise abinõudest. Ettekanne NSV Liidu Ülemnõukogu viiendal istungjärgul. NSV Liidu Ülemnõukogu viienda koosseisu viienda istungjärgu materjale. Tallinn, 1960.
- NLKP XXI kongressi poolt tööstuse ja transpordi arendamise ning tootmistegevuses teaduse ja tehnika uusimate saavutuste rakendamise kohta tehtud otsuste täitmise käigust. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 15. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.

19. teema. Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus

- V. I. Lenin, VIII ülevenemaaline nõukogude kongress. 2. Ettekanne Rahvakomissaride Nõukogude tegevuse kohta. Teosed, 31. kd., lk. 472—475.
- V. I. Lenin, Ühtsest majandusplaanist. Teosed, 32. kd.
- Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 9. märtsist 1955. Tallinn, 1955.
- NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise perspektiivplaani väljatöötamisest. «Rahva Hää!», 26. septembril 1957.
- NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.

20. teema. Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu seadus

- V. I. Lenin, Kuidas organiseerida võistlust? Teosed, 26. kd.
- V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd.
- V. I. Lenin, Põlise elulaadi purustamiselt uue loomisele. Teosed, 30. kd.
- V. I. Lenin, Töödistsipliinist. Teosed, 30. kd.
- V. I. Lenin, Oktoobrirevolutsiooni neljandaks aastapäevaks. Teosed, 33. kd.
- NLKP Keskkomitee 1959. aasta juunipleenumi materjale. Tallinn, 1959.
- N. S. Hruštšov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959. Tallinn, 1959.
- NLKP XXI kongressi poolt tööstuse ja transpordi arendamise ning tootmistegevuses teaduse ja tehnika uusimate saavutuste rakendamise kohta tehtud otsuste täitmise käigust. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 15. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.
- NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Ettevõtete majanduslikust stimuleerimisest ja töötajate materiaalse huvi suurendamisest uue tehnika ja tehnoloogia loomise ja rakendamise ning tootmisprotsesside kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise vastu. «Rahva Hää!», 2. juulil 1960.

21. teema. Kaubatootmine, väärtusseadus ja raha sotsialismi tingimustes

- V. I. Lenin, Toitlusmaksust. Teosed, 32. kd.
- V. I. Lenin, Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu. Teosed, 33. kd.
- NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Müügikohustuste ja masina-tractorijaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varumise uuest korrast, varumise hindadest ja tingimustest. «Rahva Hää!», 2. juulil 1958.

N. S. Hruštšov, Töolistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kaotamisest ning muudest nõukogude rahva heaolu tõstmise abinõudest. Ettekanne NSV Liidu Ülemnõukogu viiendal istungjärgul. NSV Liidu Ülemnõukogu viienda koosseisu viienda istungjärgu materjale. Tallinn, 1960.

22. teema. Töö järgi jaotamise seadus. Palk sotsialismi tingimustes

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk., § 3, 4. Teosed, 25. kd.

N. S. Hruštšov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959, osad II, IV. Tallinn, 1959.

23. teema. Isemajandamine ja rentaablus. Väärtus ja omahind

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd., lk. 216—229.

V. I. Lenin, Uuest majanduspoliitikast, § 2. Teosed, 33. kd.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise seadus. Tallinn, 1957.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959—1965. Tallinn, 1959.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Ettevõtete majanduslikust stimuleerimisest ja töötajate materiaalse huvi suurendamisest uue tehnika ja tehnoloogia loomise ja rakendamise ning tootmisprotsesside kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise vastu. «Rahva Hääle», 2. juulil 1960.

NLKP XXI kongressi poolt tööstuse ja transpordi arendamise ning tootmisgevuses teaduse ja tehnika uusimate saavutuste rakendamise kohta tehtud otsuste täitmise käigust. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 15. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.

24. teema. Kolhoosikorra majanduslikud alused

V. I. Lenin, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.

Kolhoosikorra edasiarendamisest ja masina-traktorijaamade reorganiseerimisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 26. veebruaril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.

NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Müügikohustuste ja masina-traktorijaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varumise uuest korrast, varumise hindadest ja tingimustest. «Rahva Hääle», 2. juulil 1958.

Põllumajanduse arendamise tulemusi viimase viie aasta jooksul ja põllumajandussaaduste tootmise edasise suurendamise ülesanded. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, mis võeti vastu 19. detsembril 1958 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Tallinn, 1958.

N. S. Hruštšov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku

Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959, osad I, II ja IV. Tallinn, 1959.
Põllumajanduse edasiarendamisest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 25. detsembril 1959. NLKP Keskkomitee 1959. aasta detsembripleenumi materjale. Tallinn, 1960.

25. teema. Kaubaringlus sotsialismi tingimustes

- V. I. Lenin, Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu. Teosed, 33. kd.
V. I. Lenin, Väliskaubanduse monopolist. Teosed, 33. kd.
NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Müügikohustuste ja masina-traktori-jaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varumise uuest korrast, varumise hindadest ja tingimustest. «Rahva Hää!», 2. juulil 1958.
NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Uhiskondliku tootlustuse edasiarendamisest ja parandamisest. «Rahva Hää!», 1. märtsil 1959.
NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Kultuuri-kaupade, elutarbeliste esemete ja majatarvete tootmise suurendamise, sortimendi laiendamise ja kvaliteedi parandamise abinõudest. «Rahva Hää!», 16. oktoobril 1959.

26. teema. Riigieelarve, krediit ja raharinglus sotsialismi tingimustes

- V. I. Lenin, Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, osa «Pankade natsionaliseerimine». Teosed, 25. kd.
V. I. Lenin, IX ülevenemaaline nõukogude kongress. 2. IX ülevenemaalise nõukogude kongressi poolt vastu võetud juhend majandustöö küsimuste kohta, 4. punkt. Teosed, 33. kd.
NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Rubla kursi üleviimisest kulla alusele ja rubla kursi tõstmisest välisvaluutade suhtes. «Rahva Hää!», 1. märtsil 1950.
Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu 1960. aasta riigieelarve seadus. «Rahva Hää!», 13. oktoobril 1959.
N. S. Hruštšov, Töolistelt ja teenistujatelt võetavate maksude kaotamisest ning muudest nõukogude raha heaolu tõstmise abinõudest. Ettekanne NSV Liidu Ülemnõukogu viiendal istungjärgul. NSV Liidu Ülemnõukogu viienda koosseisu viienda istungjärgu materjale. Tallinn, 1960.

27. teema. Sotsialistlik taastootmine

- K. Marx, Gotha programmi kriitika, I ptk., 3. punkt. Tallinn, 1957.
V. I. Lenin, Niinimetatud turgude-küsimuse kohta, III osa. Teosed, 1. kd.
NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.
N. S. Hruštšov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku

Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959. Tallinn, 1959.

N. S. Hruštšov, Töölislert ja teenistujatelt võetavate maksude kaotamisest ning muudest nõukogude rahva heaolu tõstmise abinõudest. Ettekanne NSV Liidu Ülemnõukogu viiendal istungjärgul. NSV Liidu Ülemnõukogu viienda koosseisu viienda istungjärgu materjale. Tallinn, 1960.

NLKP XXI kongressi poolt tööstuse ja transpordi arendamise ning tootmistegevuses teaduse ja tehnika uusimate saavutuste rakendamise kohta tehtud otsuste täitmise käigust. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 15. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.

C. Sotsialistlik maailmamajanduse süsteem

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XX kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal, lk. 4—12. Tallinn, 1956.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965, VI osa. Tallinn, 1959.

NSV Liidu valitsuse deklaratsioon Nõukogude Liidu ja teiste sotsialistlike riikide vahel sõpruse ning koostöö arendamise ja edasise tugevdamise alustest. «Rahva Hää!», 1. novembril 1956.

Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölispartei esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.

N. S. Hruštšov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959, III osa. Tallinn, 1959.

N. S. Hruštšov, Rahulikust kooseksisteerimisest. «Rahva Hää!», 9. septembril 1959.

Nõukogude valitsuse deklaratsioon. Kogumik «Elada rahu ja sõpruses». NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe N. S. Hruštšovi viibimine Ameerika Ühendriikides 15.—27. septembril 1959. Tallinn, 1959.

Коммюнике о встрече представителей коммунистических и рабочих партий социалистических стран. «Правда», 28 июля 1960 г.

Kommunistlike ja töölispartei esindajate Bukaresti nõupidamise tulemuste kohta. NLKP Keskkomitee pleenumi resolutsioon, vastu võetud 16. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.

D. Sotsialismilt kommunismile järkjärguline üleminek

K. Marx, Gotha programmi kriitika, I ptk., 3. punkt. Tallinn, 1957.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk. Teosed, 25. kd.

V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi resolutsioon seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande «NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965» põhjal. Tallinn, 1959.

Partei- ja nõukogude organisatsioonide ning rahvamajanduse nõukogude tööst NLKP XXI kongressil tööstuses ja ehitustegevuses tehnilise progressi kiirendamise kohta vastuvõetud otsuste täitmiseks. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 29. juunil 1959. NLKP Keskkomitee 1959. aasta juunipleenumi materjale. Tallinn, 1959.

J. V. Stalin, Aruandekõne ÜK(b)P Keskkomitee tööst partei XVIII kongressil, II osa, § 1, punkt «a». Leninismi küsimusi. Tallinn, 1952.

N. S. Hruštšov, Nelikümmend aastat Suurest Sotsialistlikust Oktoobri-revolutsioonist. II. Kommunistliku ülesehitustöö perspektiividest ja ülesannetest NSV Liidus. Tallinn, 1957.

N. S. Hruštšov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisele XXI kongressile 27. jaanuaril 1959, IV osa. Tallinn, 1959.

Претворение в жизнь ленинских идей электрификации страны — верный путь к победе коммунизма. Речь товарища Н. С. Хрущева на Всесоюзном совещании по энергетическому строительству 28 ноября 1959 г. «Правда», 13 декабря 1959 г.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu ministrite nõukogus. Ettevõtete majanduslikust stimuleerimisest ja töötajate materiaalse huvi suurendamisest uue tehnika ja tehnoloogia loomise ja rakendamise ning tootmisprotsesside kompleksse menhaneerimise ja automaatsiseerimise vastu. «Rahva Hääl», 2. juulil 1960.

NLKP XXI kongressi poolt tööstuse ja transpordi arendamise ning tootmistegevuses teaduse ja tehnika uusimate saavutuste rakendamise kohta tehtud otsuste täitmise käigust. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 15. juulil 1960. NLKP Keskkomitee 1960. aasta juulipleenumi otsus ja resolutsioon. Tallinn, 1960.

POLIITILISE ÕKONOOMIA KURSUSE TUNNIPLAAN

(150 tundi)

Loenguteks ettenähtud tundide arv jaguneb järgmiselt:

1. Teemadele «Poliitilise ökonomia aine», «Kapitalismieelsed tootmisviisid» ja osale «Kapitalistlik tootmisviis» on ette nähtud 34 tundi.

2. Osale «Sotsialistlik tootmisviis» on ette nähtud 36 tundi.

Programmi osadele ettenähtud tundide arvu piires määravad kateedrid iseseisvalt kindlaks, kui palju tunde tuleb pühendada kursuse ühele või teisele teemale.

Seminaride tundide arv

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Tundide arv
1	Poliitilise ökonomia aine	4
2	Kapitalismieelsed tootmisviisid	—
Kapitalistlik tootmisviis		
A. MONOPOLISMIEELNE KAPITALISM		
3	Kaubatootmine. Kapitalistliku tootmisviisi tekkimine	4
4	Kapital ja lisaväärtus. Kapitalismi põhiline majandus- seadus	4
5	Palk	—
6	Kapitali akunulatsioon ja proletariaadi vaesumine	4
7	Kapitali ringkäik ja käive	—
8	Keskmine kasum ja tootmishind	4
9	Kaubanduskapital ja kaubanduskasum	—
10	Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus	—

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Tundide arv
11	Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses	4
12	Ühiskondliku kapitali taastootmine ja majanduskriisid	4
B. MONOPOLISTLIK KAPITALISM — IMPERIALISM		
13	Imperialismi majanduslikud põhitunnused	} 8
14	Imperialismi ajalooline koht	
15	Kapitalismi üldkriis	4
Kokku poliitilise ökonoomia aine ja sotsialismieelsete tootmisviiside kohta		40
Sotsialistlik tootmisviis		
A. KAPITALISMILT SOTSIALISMILE ÜLEMINEKU AJAJÄRK		
16	Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk	4
B. RAHVAMAJANDUSE SOTSIALISTLIK SÜSTEEM		
17	Sotsialistlike tootmissuhete iseloom	4
18	Sotsialismi põhiline majandusseadus	} 4
19	Rahvamajanduse plaanipärase (proportsionaalse) arenemise seadus	
20	Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindla kasvu seadus	4

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Tundide arv
21	Kaubatootmine, väärtusseadus ja raha sotsialismi tingimustes	4
22	Töö järgi jaotamise seadus. Palk sotsialismi tingimustes	—
23	Isemajandamine ja rentaablus. Väärtus ja omahind	4 ¹
24	Kolhoosikorra majanduslikud alused	4 ¹
25	Kaubaringlus sotsialismi tingimustes	—
26	Riigieelarve, krediit ja raharinglus sotsialismi tingimustes	—
27	Sotsialistlik taastootmine	4
C. SOTSIALISTLIK MAAILMA- MAJANDUSE SUSTEEM		
28	Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi kujunemine ja põhijooned	} 4
29	Sotsialismimaade majanduslik koostöö	
D. SOTSIALISMILT KOMMUNISMILE JÄRKJÄRGULINE ÜLEMINEK		
30	Kommunistliku ühiskonna kaks faasi ja sotsialismi kommunismiks ümberkasvamise seaduspärasused	} 8
31	Kommunistliku ühiskonna tõetlike jõudude loomine	
32	Tootmissuhete arenemine kommunismile üleminekul	
K o k k u sotsialistliku tootmisviisi kohta		40
ÜLDSE KURSUSE KOHTA		80

¹ Kateedri valikul toimub seminar ühel neist kahest teemast.

Kasumismõnna nim. lojav. sühel
kojav. kullutatud akapitaliga
põttentid. Kasumimõnna en
alooi võinsem lojaväärtese mõmist

ПРОГРАММА КУРСА ПОЛИТИЧЕСКОЙ
ЭКОНОМИИ
ДЛЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

(150 часов)

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

Toimetaja L. Riikoja

Tehniline toimetaja T. Liivand

Korrektorid E. Kask ja M. Tihane

Ladumisele antud 22. XI 1960. Trükkimisele
antud 8. XII 1960. Paber 54:84, 1/16. Trüki-
põognaid 2,5. Formaadile 60:92 kohaldatud
trükipõognaid 2,05. Arvutuspõognaid 2,15.
Trükiarv 2500. Tellimise nr. 8232.

Hind 60 kop. (6 kop.)

60 kop.
1961. a. —6 kop.

A-23520

11

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00367631 1